

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

16/1741-

28. februar 2020

Reinskardelva kraftverk i Karlsøy kommune i Troms og Finnmark – klage- og innsigelsessak

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har den 29.01.2016 gitt Bekk og Strøm AS tillatelse til bygging av Reinskardelva kraftverk i Karlsøy kommune i Troms og Finnmark. Sametinget har innsigelse til søknaden. Reinøy reinbeitedistrikt har i e-post den 12.02.2016 påklaget NVEs vedtak.

Sametinget har i løpet av klageperioden ikke trukket innsigelsen. NVE har vurdert innsigelsen og klagen uten å finne grunnlag for å gjøre om sitt vedtak, og har sendt saken til departementet i brev av 07.03.2016.

1. Bakgrunn

Bekk og Strøm AS søkte 20.03.2015 om tillatelse til å bygge Reinskardelva kraftverk. Kraftverket vil utnytte et fall på 102 m i Reinskardelva, mellom inntak på kote 124 og kraftstasjon på kote 22. Kraftverket vil ha en maksimal slukeevne på 2 m³/s, som tilsvarer 220 % av middelvannføringen. Installert effekt er oppgitt til 1,8 MW. Det skal slippes en minstevannføring på 100 l/s i perioden 1. mai til 30. september og 30 l/s resten av året. Kraftverket vil med dette ha en årlig produksjon på 5,1 GWh.

Karlsøy kommune har ikke uttalt seg til søknaden. **Fylkesmannen i Troms** fremmet innsigelse pga. hensynet til reindrift, men innsigelsen ble senere trukket. **Sametinget** har fremmet innsigelse på grunn av konsekvensene for reindrift. **Reinøy reinbeitedistrikt** er negativt til utbyggingen. **Troms fylkeskommune** og **Forum for natur og friluftsliv** er bekymret for virkninger for friluftsliv, og fire **naboer** til det planlagte kraftverket mener at tiltaket vil medføre store negative virkninger for blant annet bruken av deres eiendommer og friluftsliv.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Steinar Pettersen
22 24 61 39

2. NVEs vedtak

NVE har gitt følgende oppsummering av saken i "KSK-notat 4/2016 Bakgrunn for vedtak" av 29.01.2016:

"NVE vektlegger at en utbygging av kraftverket vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter. Når det gjelder negative virkninger, legger NVE mest vekt på reindrift og friluftsliv. Dette gjelder særlig anleggsperioden, da det kan forventes at rein i dalen blir forstyrret og at friluftslivsopplevelsen (blant annet ved jakt) blir vesentlig endret. Den mest forstyrrende anleggsperioden varer imidlertid bare én sommersesong, og virkningene i driftsfasen vil bli små for både reindriften og friluftslivsutøvere. Under forutsetning av at avbøtende tiltak som minstevannføring og tiltak for å begrense virkningene for reindriften blir gjennomført, mener NVE at konsekvensene kan reduseres i en slik grad at virkningene for allmenne og private interesser er akseptable. NVE vil kreve en noe høyere minstevannføring enn planlagt, av hensyn til landskap og friluftsliv. Dette kan medføre et produksjonstap på ca. 0,05 GWh."

3. Innsigelsen og klagen

Sametinget begrunner sin innsigelse i uttalelsen av 29.05.2015. Sametinget viser bl.a. til Reinøy reinbeitedistrikts uttalelse, og skriver:

"I uttalelsen sin til konsesjonssøknaden opplyser reinbeitedistriktet at Reinskardalen er svært viktig vårbeite og kalvingsområde for reindriften. Reinskardalen er et knytestpunkt mellom sørdelen og norddelen av Reinøya som gir en sammenkobling mellom luftingsområder og næringsfulle lavlandsbeiter. Reinbeitedistriktet påpeker at tiltaket vil ødelegge flaskehalsbeiteområder og vårbeiter og det vil dele opp det sammenhengende beiteområdet for rein på Reinøy. I tillegg påpekes det at flyttveien mellom Stortinden/Sørfjellet og nordover går gjennom Reinskardalsmunningen. Rørgata vil skjære rett gjennom flyttveien og dele flyttveien i to. Dette vil kunne komme i konflikt med Reindriftsloven § 22 som fastslår at flyttleier skal ikke stenges.

Fra andre sammenheng er det kjent at anleggsveier som blir utarbeidet i forbindelse med kraftutbyggingen skaper mer menneskelig ferdsel og annen aktivitet i områder som ellers ville være lite belastet. Dette påpeker også Reinøy reinbeitedistrikt i uttalelsen sin."

Sametinget uttaler videre:

"Reinøy reinbeitedistrikt opplever press på sine beiteområder i form av planlagte nye infrastrukturtiltak og annen utbygging. Et stor inngrep som Reinskardelva kraftverk i indre deler av øya vil være belastende for distriktets videre drift. Konsekvensene av tiltaket må også sees i sammenheng med andre tiltak i området og hvilken samla belastning dette har til distriktet."

Departementet gjengir her NVEs oppsummering av klagen fra Reinøy reinbeitedistrikt av 12.02.2016:

"Reinbeitedistriktet mener at faktagrunnlaget for vedtaket ikke er tilstrekkelig. Det vises i den sammenheng til reindriftsutredninger knyttet til Karlsøy kommunes arealplan og den nye veiforbindelsen til Vannøya. Ifølge reinbeitedistriktet har ikke NVE vurdert disse utredningene, men kun basert vedtaket på søknaden fra Bekk og Strøm. De skriver at tiltakshavers vurderinger baseres på feilinformasjon og kart som ikke er kvalitetssikret av reindriften, og at tiltakshaver ikke har vært i kontakt med reinbeitedistriktet. Det påpekes i den sammenheng at Fylkesmannen i Troms i sin innsigelse har bedt tiltakshaver om å ta kontakt med reinbeitedistriktet for å diskutere avbøtende tiltak, uten at slik kontakt er opprettet av tiltakshaver. Reinbeitedistriktet krever at det legges opp til konsultasjon med Olje- og energidepartementet."

4. Departementets merknader

Tillatelse til Reinskardelva kraftverk kan gis om "*fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser*", jf. vannressursloven § 25 første ledd.

Departementet vil drøfte de merknadene i innsigelsen og klagen som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til forhold som ikke er tatt opp i innsigelsen eller i klagen.

Departementet befarte tiltaksområdet den 26. juni 2019. Det ble samme dag gjennomført konsultasjon med Reinøy reinbeitedistrikt.

Samfunnsnytte og prissatte konsekvenser

Departementet mener at den viktigste samfunnsnyttien med Reinskardelva kraftverk vil være produksjon av fornybar energi. Kraftverket kan produsere om lag 5,1 GWh/år. Tiltaket vil kunne ha positive konsekvenser for lokalt og regionalt næringsliv og sysselsetting under anleggsperioden. Videre kan utbyggingen bidra til inntekter til Bekk og Strøm AS, grunneierne og Karlsøy kommune.

Søker har på bakgrunn av henvendelse fra departementet opplyst at kostnadene ved utbygging av Reinskardelva kraftverk er beregnet til 30,8 mill. kr. Dette gir en spesifikk utbyggingspris på 6,03 kr/kWh.

Prosjektets inntektsside, representert ved nåverdien av prosjektet, inngår som et element i departementets samlede vurdering av prosjektets fordeler og ulemper. Departementet har gjort en beregning av nåverdien basert på oppgitte investeringskostnader fra søker, typiske driftskostnader, forventet produksjon og et utfallsrom for kraftprisen slik det er modellert av NVE fram mot 2040 (høy/lav/basis). Gitt forutsetningene for investerings- og driftskostnader har kraftverket negativ nåverdi når en legger NVEs basisprisbane til grunn. Usikkerheten i denne fasen er normalt betydelig både når det gjelder faktisk produksjon og kostnader, men departementet vil påpeke at den oppgitte utbyggingskostnaden for Reinskardelva kraftverk er høy.

Reindrifft

Departementets retningslinjer for små vannkraftverk slår fast at minimumsbeiter og særverdiområder skal tillegges stor verdi i vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Det framgår av uttalelsen fra Reinøy reinbeitedistrikt at drifta på Reinøya har vært lagt om i den senere tid. Reinøy var tidligere helårsbeite, men beitet er i dag begrenset til barmarksperioden. Ifølge distriktet er Reinskardalen et viktig område for rein om våren, herunder i kalvingsperioden. I tillegg blir dalen omtalt som et knutepunkt mellom sør- og norddelen av øya, som gir sammenkobling mellom luftingsområder og lavlandsbeiter. Det påpekes også at Reinøya er en liten øy, og at det er få muligheter til å justere beitebruken.

I konsultasjonen med departementet, viser distriktet til utredninger som er utarbeidet i forbindelse med kommunens arealplanlegging og planer om ny vei i området, og peker på at disse utredningene frarår utbygging av Reinskardelva kraftverk. Kraftverksplanene må særlig ses i lys av de foreliggende planer om ny vei i det samme området – Langsundforbindelsen. Begge tiltakene vil berøre et lavereliggende beiteområde som har en viktig funksjon for reindriffta tidlig på våren. Det ble påpekt at andre lavereliggende områder på Reinøya er blitt mindre tilgjengelig for reindriffta pga. annen arealbruk, bl.a. tilrettelegging for friluftsliv. Distriktet var også av den oppfatningen at utbyggingen av Reinskardelva kraftverk vil kunne føre til at det blir lettere å åpne opp for annen virksomhet, som hyttebygging, siden området allerede kan sies å være berørt.

Departementet legger til grunn at de lavereliggende delene av Reinskardalen har en viktig funksjon for rein tidlig om våren, herunder i kalvingsperioden, og må regnes som særverdiområde. Departementet er av den oppfatning at Langsundforbindelsen vil påvirke dette særverdiområdet, og at de resterende arealene vil få økt betydning for distriktet.

NVE har lagt til grunn at det er anleggsperioden som vil være mest utfordrende for reindriffta, og viser til uttalelsene fra Fylkesmannen, Sametinget og reinbeitedistriktet. Distriktet er av den oppfatningen at ulempene i anleggsperioden ikke kan avbøtes i tilstrekkelig grad, mens NVE peker på at begrensninger i anleggsvirksomheten, tilrettelegging for bruk av andre deler av øya og kompensasjon for merarbeid vil kunne være relevante avbøtende tiltak. Etablering av inntak av Coanda-type vil etter NVEs syn også redusere mulige negative konsekvenser i driftsfasen. Rask revegetering av midlertidig anleggsvei og rørtrasé er andre tiltak som NVE har forutsatt i konsesjonen for å begrense de negative konsekvensene for reindriffta. Gitt disse avbøtende tiltak, er NVE av den oppfatning at virkningene for reindriffta vil være akseptable, og peker samtidig på at tiltakshaver må ha alle rettigheter på plass før utbygging kan skje, og at det dermed må foreligge en avtale med reinbeitedistriktet.

Departementet mener det må legges vekt på at Reinskardelva kraftverk vil berøre et særverdiområde for Reinøy reinbeitedistrikt. Selv om avbøtende tiltak til en viss grad kan redusere ulempene for reindriffta, er det departementets syn at reinens bruk av det aktuelle området gjør det svært sårbart for forstyrrelser, og at det i liten grad finnes tilsvarende

arealer som kan utnyttes i anleggsperioden. Departementet er enig med NVE i at det må legges noe større vekt på ulempene pga. planene om Langesundsforbindelsen.

Landskap og friluftsliv

Reinskardalen ligger i landskapsregion 32 – Fjordbygdene i Nordland og Troms. Dalen skjærer seg dypt inn i Reinøya, og fra vannskillet i sør er det kun en kilometer til Grøtsundet, som skiller Reinøya fra fastlandet. Dalføret omgis av fjell på opp mot 900 meters høyde.

Utenom arealene nærmest kysten, er Reinøya i liten grad berørt av inngrep. NVE har lagt til grunn at tiltaket vil berøre et større sammenhengende naturområde med urørt preg. NVE har imidlertid ikke vektlagt dette forholdet, da de mener at området etter en utbygging fortsatt vil framstå som urørt. I tillegg legger NVE vekt på at Reinskardelva kraftverk kun vil berøre den delen av Reinskardalen som ligger nærmest bebyggelsen.

Ifølge søknaden er friluftsinteressene i Reinskardalen begrenset til rypejakt. Gjennom NVEs høring av søknaden har det framkommet synspunkter på at bruken av området er større enn hva som framgår av søknaden. Det er særlig Troms fylkeskommune, FNF Troms og naboer til tiltaksområdet som påpeker dette.

NVE har i sitt vedtak lagt til grunn at brukerinteressene i Reinskardalen er større enn hva tiltakshaver har synliggjort, og at jakt, bærplukking og ulike former for turgåing er vanlig forekommende friluftsaktiviteter. Landskapet omtales som åpent, og det går stier på begge sider av elva.

NVE er av den oppfatning at konsekvensene for friluftsliv vil være begrensede, og at minstevannføring og naturlig revegetering vil bøte på ulempene for denne brukergruppen. NVE viser også til at store deler av Reinskardalen fortsatt vil være uberørt av inngrep, og at restvannføringen vil være relativt stor nedstrøms samløpet med sideelva Gunnarselva.

Tiltakshaver har beregnet 5-persentilene til 80 l/s i sommersesongen og 28 l/s resten av året. NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden, og mener at lavvannsverdiene er underestimert i søknaden. NVEs verdier for 5-persentilen om sommeren til 220 l/s og 70 l/s resten av året. NVE har fastsatt at det skal slippes minstevannføring på 100 l/s i perioden mai til september, og 30 l/s resten av året.

Departementet legger til grunn at Reinskardalen er uten tekniske inngrep ovenfor planlagt kraftstasjon. I dalføret utøves det tradisjonelt friluftsliv, som jakt, bærplukking og turgåing. Reinskardelva utgjør et landskapselement på det meste av utbyggingsstrekningen, og departementet er av den oppfatningen at minstevannføringen er satt lavt, gitt NVEs beregninger av de sesongmessige lavvannføringene. NVE viser til at restfeltet er relativt stort, og at særlig tilsiget fra Gunnarselvas felt vil bidra til restvannføringen på den nedre halvparten av utbyggingsstrekningen. Etter departementets syn tilsier likevel hensynet til landskap og friluftsinteressene at minstevannføringen, dersom det skal gis konsesjon, bør

være på nivå med 5-persentilene sommer og vinter slik disse er beregnet av NVE. Dette vil innebære en redusert produksjon på om lag 0,5 GWh/år, som igjen vil føre til at utbyggingskostnadene øker med om lag 0,7 kr/kWh. Dette er betydelig for et tiltak som i utgangspunktet har en beregnet utbyggingspris på 6,03 kr/kWh.

Naturmangfold

Influensområdet består i hovedsak av myr og nordboreal bjørkeskog, og i partier langs elva forekommer silkeselje og rogn. I dalsidene fra kote 110 og oppover er det registrert kilder med høyt baseinnhold med et mer basekrevende artsinventar, og disse naturtypene er avgrenset og gitt lokal verdi (C-verdi). Det er i influensområdet til Reinskardelva kraftverk ikke registrert sjeldne eller truede arter.

Det framgår av NVEs vedtak at Reinskardelva har en liten bestand av stasjonær ørret. Det er oppvandringsmuligheter for anadrom fisk 600 m opp i elva, nedstrøms tiltaksområdet. Det er gjort fiskeundersøkelser på strekningen, som er vurdert å være dårlig egnet som gyteområde.

NVE har ikke funnet grunn til å legge vekt på hensynet til naturmangfoldet i sitt vedtak. Justert inntaksplassering innebærer at kildelokaliteter ikke blir berørt i nevneverdig grad. NVE har forutsatt at rørtraseen må få en linjeføring som i minst mulig grad berører myrområder, og at dette må ivaretas gjennom detaljplanleggingen.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering av hvordan Reinskardelva kraftverk vil berøre naturmangfoldet.

Oppsummering

Reinskardelva kraftverk kan i tråd med NVEs vedtak bidra med om lag 5,1 GWh fornybar energi årlig. Ved en minste vannføring på nivå med 5-persentilene, blir produksjonen om lag 4,6 GWh/år. Kraftverket vil ha en høy utbyggingspris og begrenset samfunnsnytte.

Departementet mener at en utbygging i tråd med NVEs vedtak vil kunne ha uakseptable konsekvenser for reindrift. Den samlede belastningen på et særverdiområde vil bli høy ved dette tiltaket sammen med andre planlagte tiltak i de lavereliggende delene av Reinskardalen. Utbyggingen vil også ha konsekvenser for landskap og friluftsliv. Etter departementets syn kan samfunnsnyttene av Reinskardelva kraftverk i liten grad bære ulempene for reindrift, landskap og friluftsliv.

Etter en samlet vurdering finner departementet at skadene og ulempene for allmenne og private interesser er større enn fordelene og nytten ved Reinskardelva kraftverk. Vilkåret for å gi tillatelse er dermed ikke oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

5. Departementets vedtak

Innsigelsen fra Sametinget og klagen fra Reinøy reinbeitedistrikt tas til følge. Departementet omgjør NVEs tillatelse til Reinskardelva kraftverk til avslag.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Steinar Pettersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Bekk og Strøm AS
Fylkesmannen i Troms og Finnmark
Karlsøy kommune
Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseliste

Reinøy reinbeitedistrikt	Ávzi	9520	KAUTOKEINO
Sametinget / Sámediggi	Ávjovárgeaidnu 50	9730	Karasjok/Kárásjohka